

кана, в различни ритуали участва задължително нов нож, неупотребяван. Понякога някой стар нож с необичаен вид се превръща в амулет, който трябва да носи късмет, макар че според общоприетото вярване всеки дар с острие предизвиква кавга.

Но да се върна към амулета или джобното божество, което има толкова много разновидности, били те изписани свитъци, кръстове, медали или реликви – *c'est tout un*³⁴⁴. Циганите на континента са известни с вярата си в амулета. Преди няколко години бях в катуна на едно доста буйно циганско племе в Унгария и ги попитах какво носят за *bakt* или късмет, при което всички наизвадиха малки черупки от миди и ме увериха в тяхната ефикасност срещу обикновени беди. Но за едно тежко болно бебе бяха осигурили доста „по-осезаема“ доза лекарство под формата на три сребърни долара с Мария Терезия³⁴⁵, които бяха окачени на врата му, но скрити под дрехите. И тук мога да отбележа, че в много земи, дори в сърцето на Африка, точно този долар се цени много високо за магически цели. Това схващане преминава от човек на човек и пътешественици и търговци често се питат защо диваците не признават друга монета освен тази. От Русия до нос Добра надежда – все същата история и тя трябва да бъде специално проучена от онези етнологзи, които не вярват в трансмисията, а поддържат тезата, че митовете и легендите се развиват на местна почва и се дължат на сходни местни условия.

Циганите жадуваха да разберат какъв е моят талисман. За щастие в джоба си носех една вкаменелост – остър зъб от акула, който бях купил в Уитби и който беше посрещнат с възхищение от познавачите в племето. Загрижен за добри образци, аз не пропуснах да се снабдя с екземпляри от загадъчните черупки, защото предусещах, че те ще ми послужат като пропуск или парола сред братството в Германия и на други места. Ко-

³⁴⁴ Все едно (фр.) – *б. пр.*

³⁴⁵ Сребърен талер с лика на австрийската кралица Мария Терезия; парична единица на Австрийската империя – *б. пр.*